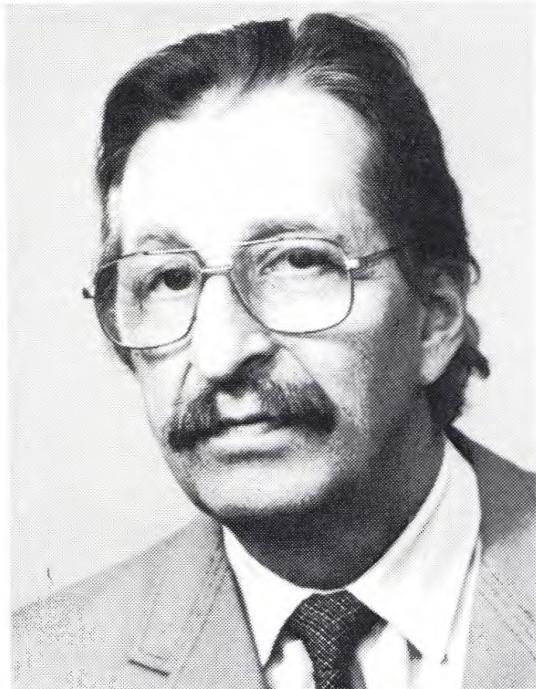

Jorma Vuoriniemi 60-vuotias

Viime maaliskuun 29:ntenä täytti 60 vuotta Helsingin kauppakorkeakoulun suomen kielen ja tyyliopin apulaisprofessori Jorma Kustavi Vuoriniemi. Hän on syntynyt Forssassa ja tullut ylioppilaaksi Tampereen lyseosta 1942.

Jorma Vuoriniemen uranvalinta näyttää pohjautuneen erityisesti isän esikuvaa. Lehtori J. G. Vuoriniemi näet oli äidinkielen opettaja, aikoinaan tunnettu etenkin suullisen esitystaidon harrastajana. Äiti puolestaan oli voimistelunopetta-

ja, joten oli varsin luonnollista, että poika ylioppilastutkinnon suorittuaan tähtäsi aluksi opettajan uralle. Useimpien ikätoveriensä tavoin hän tosin joutui ennen opintojen aloittamista palvelemaan aikansa kenttäarmeijan riveissä.

Vuoriniemi valmistui 1948 Helsingin yliopistosta filosofian kandidaatiksi ja toimi sen jälkeen muutaman vuoden Porin tyttölyseossa äidinkielen opettajana. Ennen pitkää hänet kuitenkin tempaistiin Nykysuomen sanakirjan toimituksen palvelukseen. Sanakirjatyössä Vuoriniemi ahersi vuosina 1952—58 ja huolehti ansiokkaasti etenkin poikkeuksellisen vaativasta korjausluvusta.

Nykysuomen sanakirjan valmistumisen lähestyessä Vuoriniemi — kuten eräät muutkin — irtautui toimituksesta ja siirtyi lyhyen oppikouluvaiheen jälkeen 1959 Yhteiskunnallisen korkeakoulun suomen kielen lehtorin virkaan. Korkeakoulu toimi tuolloin vielä Helsingissä mutta muutti jo seuraavana vuonna Vuoriniemen vanhaan koti- ja koulukaupunkiin Tampereelle. Korkeakoulun muuton johdosta Vuoriniemi luopui suomen kielen opetuksesta Helsingin yliopiston oikeustieteen opiskelijoille, joita hän oli ohjannut vuodesta 1956 alkaen.

Kun Yhteiskunnallinen korkeakoulu 1966 yleni Tampereen yliopistoksi, Jorma Vuoriniemestä tuli sen ensimmäinen suomen kielen lehtori. Opetustoimensa ohella Vuoriniemi sai hoitaakseen myös erinäisiä lisätehtäviä. Hän toimi mm. yhteiskunnallisen opetusjaoston esimiehenä 1969—71 ja yliopiston hallituksen jäsenenä

nä 1972—74. Paavo Siron eläkkeelle siirtymisen jälkeen Vuoriniemi hoiti jonkin aikaa suomen kielen professorin virkaa.

Arkisen aherruksensa lomassa Vuoriniemi kaikessa hiljaisuudessa jatkoi opintoja ja pohjusteli väitöskirjatyötään. Tavallista kypsemässä iässä hän 1969 suoritti Helsingin yliopistossa filosofian lisensiaatin tutkinnon ja sitten puolusti menestyksekkäästi väitöskirjaansa »Ollin kieli nykysuomen kuvastimena: semanttisinterpretatiivi tutkimus» (1973).

Uuden Suomen legendaarinen pakinoitsija Olli oli persoonallisena sanataiturina kauan kiinnostanut, jopa kiihottanut Jorma Vuoriniemää. Ollin kieltä ei ollut helppo alistaa täsmälliseen tieteelliseen analyysiin. Aikansa sitkeästi yritettyään Vuoriniemi kuitenkin onnistui laajan lukeneisuutensa varassa kehittämään aseet, joilla hän sai Ollista pitävän otteen. Omintakeisen Ollin kielestä syntyi ominintakeinen väitöskirja. Se ei ole tosin jokamiehen luettavaa, mutta asiantuntijat ovat arvioineet sen korkeatasoiseksi tieteelliseksi saavutukseksi. Pitkän uurasituksen tulos palkittiin opinnäytteenä korkeimmalla arvosanalla.

Hiukan myöhemmin valmistui väitöskirjan aiheeseen liittyvä suppeampi teos »Verbien monitulkintaisuus Ollin kielessä ja nykysuomessa» (1974). Muutamassa vuodessa oli maisteri-lehtori Vuoriniemestä kehkeytynyt vakavasti otettava tutkija, joka saattoi tavoitella alansa ylimpiä virkoja. Vuonna 1977 Vuoriniemi nimitettiin nykyiseen tehtäväänsä Helsingin kauppakorkeakouluun. Varsinaisen professorin virkaankin hänet on kahdesti todettu päteväksi. Helsingin yliopiston suomen kielen ja viestinnän dosentiksi hänet nimitettiin tänä vuonna.

Jorma Vuoriniemen sarka suomen kielen tutkimuksen vainiolla ei ole järin leveä, mutta hän on pyrkinytkin ennen kaikkea kyntämään syvältä. Hänen julkaisuluettelonsa saattaisi tosin olla tuntuvastikin pitempi, ellei hänen osakseen olisi tullut uhrautua hyvin pitkäaikaiseen huolenpitoon lähiomaisesta. Tavallista syvällisempää paneutumista tehtävään on

havaittavissa myös niissä erityisesti uuden-aikaisen semantiikan ja tekstilingvistiikan tuntemusta osoittavissa artikkeleissa, joita Vuoriniemi — entinen sanakirjamies ja uuras kielentarkistaja — on laatinut kielenviljelyyn liittyvistä kysymyksistä. Mainittakoon tässä esimerkkeinä kirjoitukset »Teonnimet viestinnässä» (1975), »Konnektoit tekstin strukturoijina» (1976), »Sanojen ympäristöä suojelemaan!» (1978) ja »Valitako määrittää, määrätä vai määritellä?» (1983), jotka kaikki ovat ilmestyneet tässä aikakauslehdessä.

Jorma Vuoriniemi tunnetaan innokkaaksi matkailun harrastajaksi, jonka liikkuma-alat ovat olleet laavat. Virittäjä esittää hänelle post festum parhaat onnentoivotuksensa maaliskuisen merkkipäivän johdosta ja toivottaa antoisia retkiä niin kaukomaihin kuin tieteen maailmaankin.

PAAVO PULKKINEN